

Pierwsza konferencja naukowa MGW

„Początki okupacji nazistowskiej. Ciągłość i zmiana w życiu polskim i żydowskim 1939-1941” to tytuł międzynarodowej konferencji naukowej, organizowanej przez Muzeum Getta Warszawskiego w dniach 18 – 19 listopada we współpracy z Polskim Towarzystwem Studiów Żydowskich, Żydowskim Instytutem Historycznym, European Network Remembrance and Solidarity oraz Touro College w Berlinie.

W dniach 18-19 listopada Muzeum Getta Warszawskiego we współpracy z Polskim Towarzystwem Studiów Żydowskich, Żydowskim Instytutem Historycznym, European Network Remembrance and Solidarity oraz Touro College w Berlinie organizują międzynarodową konferencję naukową zatytułowaną „Początki okupacji nazistowskiej. Ciągłość i zmiana w życiu polskim i żydowskim 1939-1941”.

Konferencja wpisuje się w obchody 80. rocznicy wybuchu drugiej wojny światowej. Weźmie w niej udział kilkudziesięcioro prelegentów i dyskutantów z instytucji badawczych i akademickich Polski, Izraela, Niemiec, Wielkiej Brytanii i Australii, zarówno uznanych naukowców, jak i badaczy młodszej generacji. Celem konferencji jest zaprezentowanie rezultatów najnowszych badań naukowych poświęconych polityce niemieckiej w pierwszych latach okupacji, a także różnic w kolektywnej pamięci o tych wydarzeniach w różnych kręgach kulturowych.

Konferencję zainauguruje wykład prof. Stephana Lehnstaedta pt. „Oczami okupanta. Zwyczajni Niemcy patrzą na Polskę”. W pierwszym panelu konferencji specjaliści z Polski i Izraela przybliżą tragiczne położenie ludności żydowskiej w początkowym okresie okupacji niemieckiej w Polsce na przykładzie losu żołnierzy żydowskich z Poznańskiego, mieszkańców gett z dystryktu radomskiego i lubelskiego, a także gmin żydowskich z małych miasteczek w świetle świadectw z archiwów Oneg Szabat. Następne wystąpienia poświęcone zostaną wybranym aspektom życia pod okupacją niemiecką, takim jak: organizacja pracy przymusowej w początkowym okresie wojny, rywalizacja sportowej ludności żydowskiej i nieżydowskiej na Górnym Śląsku, czy różnicom w traktowaniu społeczności polskiej i żydowskiej na przykładzie dystryktu lubelskiego.

W części poświęconej niemieckiej polityce ludnościowej wobec różnych grup etnicznych wygłoszone zostaną referaty na temat Niemieckiej Listy Narodowej i technik separowania Polaków od Niemców, prześladowań Romów w pierwszych miesiącach okupacji oraz położenia volksdeutschów w Generalnym Gubernatorstwie na przykładzie dystryktu krakowskiego. Pierwszy dzień obrad zamknie sesja specjalna poświęcona nowej encyklopedii getta warszawskiego przygotowywanej przez Żydowski Instytut Historyczny.

Drugi dzień obrad będzie dzielił się na trzy sekcje merytoryczne, poświęcone kolejno porównaniu pamięci polskiej i pamięci żydowskiej, dziejom polskich Żydów w Związku Sowieckim do 1941 roku oraz badaniom przyczynkarskim do historii getta warszawskiego. W pierwszym panelu konferencyjnym omówione zostaną wspomnienia dziecięcych robotników przymusowych z perspektywy polskiej i żydowskiej, percepcja tzw. Polenaktion wśród obecnych mieszkańców Zbąszynia, a także stosunki polsko-żydowskie w pierwszym okresie okupacji oraz życie w oblężonej Warszawie na podstawie wybranych pamiętników.

Druga sekcja koncentrować się będzie wokół zagadnień poświęconych działalności Kibucu w Wilnie, na losie ludności żydowskiej wschodniej Polski pod okupacją sowiecką oraz na stanie świadomości mieszkańców Związku Sowieckiego na temat prześladowań ludności żydowskiej w okupowanej Polsce.

W ostatnim panelu omówione zostaną zmiany przestrzenne zachodzące w Warszawie podczas okupacji na przykładzie kart pocztowych, przywództwo religijne rabina R. Szapiro w Warszawie w pierwszych miesiącach wojny, stosunek polskiego podziemia do ludności żydowskiej w stolicy oraz harcerska akcja pomocy dla mieszkańców getta warszawskiego znana pod kryptonimem „Akcja Żet”. Konferencję podsumuje prof. Daniel Blatman z Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie.

Wszystkie panele konferencji 18 listopada odbędą się w siedzibie Żydowskiego Instytutu Historycznego (Tłomackie 3/5), zaś 19 listopada – w Centrum Konferencyjnym Zielna (ul. Zielna 37). Wystąpienia będą wygłaszane w językach polskim i angielskim, z tłumaczeniem symultanicznym.

Dr Jacek Młynarczyk, MGW

Zdj. MGW (na zdjęciu Aktualności dr Jacek Młynarczyk; poniżej plan konferencji)

Dzień I

Poniedziałek, 18 listopada

Żydowski Instytut Historyczny, Tłomackie 3/5

9:00 – 9:30

Powitanie uczestników

Moderator: Konrad Zieliński (UMCS W Lublinie/ Muzeum Getta Warszawskiego)

Albert Stankowski Dyrektor Muzeum Getta Warszawskiego

Paweł Śpiewak Dyrektor Żydowskiego Instytutu Historycznego

Jan Rydel Członek Komitetu Sterującego Europejskiej Sieci

Pamięci i Solidarności

9:30 – 10:30

Wykład inauguracyjny

Stephan Lehnstaedt (Touro College Berlin)

Oczami okupanta. Zwyczajni Niemcy patrzą na Polskę, 1939-1940

Sesja 1

10:45 – 12:45

Prześladowania Żydów 1939-1941: perspektywa regionalna

Moderator: Daniel Blatman (Uniwersytet Hebrajski/ Muzeum Getta Warszawskiego)

Szymon Pietrzykowski (Instytut Pamięci Narodowej, Poznań): Pole bitwy, internowanie, powrót i prześladowania: odyseja żołnierzy żydowskich z Poznańskiego (1939-1941)

Jakub Chmielewski (Państwowe Muzeum na Majdanku/ UMCS w Lublinie): Między wykluczeniem a gettoizacją: los lubelskich Żydów pod okupacją niemiecką (wrzesień 1939 – marzec 1941)

Lea Prais (Yad Vashem, Jerozolima): Małe miasteczka w okupowanej Polsce: spojrzenie na przeszłość w kontekście świadectw z archiwów Oneg Szabat

Tomasz Domański (Instytut Pamięci Narodowej, Kielce): Prześladowania Żydów w prowincjonalnych gettach w dystrykcie radomskim (1939–1941)

12:45 – 14:00 Obiad

Sesja 2

14:00 – 15:30

Polacy, Żydzi i okupacja niemiecka: paradygmaty porównawcze

Moderator: Jacek Młynarczyk (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu/ Muzeum Getta Warszawskiego)

Alicja Bartnicka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu/ Muzeum Getta Warszawskiego):
Organizacja pracy przymusowej dla ludności żydowskiej w Generalnym Gubernatorstwie (do 1941 r.)

Martin Borkowski-Saruhan (Georg-August Universität Göttingen): Sport pod okupacją: Żydzi i nie-Żydzi na wschodnim Górnym Śląsku pod okupacją niemiecką, 1939-41

Karolina Wasiluk (Katolicki Uniwersytet Lubelski): Losy Polaków i Żydów w latach 1939-1941 na przykładzie dystryktu lubelskiego

15:30 – 15:45 Przerwa kawowa

Sesja 3

15:45 – 17:15

Rasa a wzorce prześladowań: grupy etniczne w Polsce i polityka niemiecka

Moderator: Andrei Zamoiski (Freie Universität Berlin)

Michał Turski (Historisches Institut/ Osteuropäische Geschichte, Giessen): Polityka apartheidu?
Niemiecka lista narodowa oraz separacja Niemców i Polaków w Kraju Warty

Isabel Röskau-Rydel (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie): Volksdeutsche w Generalnym Gubernatorstwie na przykładzie dystryktu krakowskiego

Alicja Gontarek (UMCS w Lublinie/ Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa): Prześladowania Romów w Okupowanej Polsce (1939-1941): typologia, strategie, konsekwencje

17-15 – 17:30 Przerwa kawowa

Sesja 4

17:30 -18:40

Sesja specjalna: Wprowadzenie do nowej encyklopedii getta Żydowskiego Instytutu Historycznego

Moderator: Andrzej Żbikowski (Żydowski Instytut Historyczny)

Maria Ferenc Piotrkowska (Żydowski Instytut Historyczny): Założenia projektu „Encyklopedia getta” w kontekście najnowszych badań nad gettem warszawskim i humanistyki cyfrowej

Katarzyna Person (Żydowski Instytut Historyczny): Elity getta warszawskiego przez pryzmat prac nad encyklopedią getta warszawskiego

Justyna Majewska (Żydowski Instytut Historyczny): Program badań przemian gospodarczych w getcie warszawskim na podstawie konspektów „Oneg Szabat”

Dzień II

Wtorek, 19 listopada, Centrum Konferencyjne

Zielna, Zielna 37 (piętro 6)

Sesja 5

9:30 – 11:30

Pamięć żydowska – pamięć polska: podobieństwa i Różnice

Moderator: Małgorzata Pakier (Europejska Sieć Pamięć i Solidarności)

Andrzej Kirmiel (Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej): „Polenaktion” w Zbąszyniu i percepcja tych wydarzeń przez obecnych mieszkańców miasta

Sara Bender (Uniwersytet w Hajfie): Życie w oblężeniu: Warszawa, wrzesień 1939 r. we wspomnieniach Simchy Korngolda

Anna Ciałowicz (Instytut Pileckiego): Stosunki polskożydowskie od września do grudnia 1939 r. w

światle wspomnień Reuvena Feldszuha

Johannes-Dieter Steinert (University of Wolverhampton): Być dzieckiem i robotnikiem przymusowym w okupowanej Polsce: wspomnienia dzieci polskich i żydowskich

11.30 – 11.45 Przerwa kawowa

Sesja 6

11:45 – 13:15

Polscy Żydzi a Związek Sowiecki, 1939-1941

Moderator: Sara Bender (Uniwersytet w Hajfie)

Daniela Ozacky-Stern (Moreshet Archives/ Bar Ilan University): Kibuc w Wilnie na początku okupacji niemieckiej w świetle dokumentów i świadectw

Vasyl Gulay (Lviv Polytechnic National University): Żydzi w Małopolsce Wschodniej na początku drugiej wojny światowej

Andrei Zamoiski (Freie Universität Berlin): „O piekle [jakie] miasta żydowskie doświadczyły w Polsce, zapewne już wiesz...”. Co ludzie w ZSRS wiedzieli o prześladowaniach Żydów w okupowanej przez Niemców Polsce (1939-1941)

Sesja 7

16:00 – 18:00

Zintegrowane perspektywy badań nad historią getta warszawskiego

Moderator: Hanna Węgrzynek (Muzeum Getta Warszawskiego)

Anna Hirsh (Jewish Holocaust Centre, Melbourne): “Tego już nie ma ...”. Poczty z Warszawy, okupowana Polska 1939- 1941

Daniel Reiser (Herzog Academic College/ Zafat Academic College): Wiara i przywództwo duchowe R. Szapiro w pierwszych miesiącach okupacji

Adam Puławski (Ośrodek "Brama Grodzka – Teatr NN" w Lublinie): Polskie podziemie wobec ludności żydowskiej Warszawy (1939-1941)

Dorota Siepracka (Instytut Pamięci Narodowej, Łódź): "Akcja Żet": Harcerska akcja pomocy dla getta warszawskiego. Zapomniany rozdział historii getta warszawskiego?

18:00 – 18:30 Zakończenie konferencji, uwagi podsumowujące: Daniel Blatman (Uniwersytet Hebrajski/ Muzeum Getta Warszawskiego)

Aiderit Stankowski (Dyrektor Muzeum Getta Warszawskiego)
Paweł Śpiewak (Dyrektor Żydowskiego Instytutu Historycznego)
Jan Rydel (Członek Komitetu Sterującego Europejskiej Sieci Pamięci i Solidarności)

9:30 - 10:30
Wykład inauguracyjny

Stephan Lehnstaedt (Touro College Berlin)
Oczami okupanta. Zwyczajni Niemcy patrzą na Polskę, 1939-1940
 Sesja 1.
 10:45 - 12:45

Prześladowania Żydów 1939-1941: perspektywa regionalna
 Moderator: Daniel Blatman (Uniwersytet Hebrajski/ Muzeum Getta Warszawskiego)

1. **Szymon Pietrzykowski** (Instytut Pamięci Narodowej, Poznań):
Pole bitwy, internowanie, powrót i prześladowania: odyseja żołnierzy żydowskich z Poznańskiego (1939-1941)

2. **Jakub Chmielewski** (Państwowe Muzeum na Majdanku/ UMCS w Lublinie): **Między wykluczeniem a gettoizacją: los lubelskich Żydów pod okupacją niemiecką (wrzesień 1939 - marzec 1941)**

3. **Lea Prais** (Yad Vashem, Jerozolima): **Małe miasteczka w okupowanej Polsce: spojrzenie na przeszłość w kontekście świadectw z archiwów Oneg Szabat**

4. **Tomasz Domański** (Instytut Pamięci Narodowej, Kielce): **Prześladowania Żydów w prowincjonalnych gettach w dystrykcie radomskim (1939-1941)**
 12:45 - 14:00 Obiad
 Sesja 2.
 14:00 - 15:30

Polacy, Żydzi i okupacja niemiecka: paradygmaty porównawcze
 Moderator: Jacek Młynarczyk (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu/ Muzeum Getta Warszawskiego)

1. **Alicja Bartnicka** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu/ Muzeum Getta Warszawskiego): **Organizacja pracy przymusowej dla ludności żydowskiej w Generalnym Gubernatorstwie (do 1941 r.)**

Geschichte, Giessen): **Polityka apartheidu? Niemiecka lista narodowa oraz separacja Niemców i Polaków w Kraju Warty**

2. **Isabel Röskau-Rydel** (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie): **Volksdeutsche w Generalnym Gubernatorstwie na przykładzie dystryktu krakowskiego**
 17-15 - 17:30 Przerwa kawowa
 Sesja 4.
 17:30 - 18:40

Sesja specjalna: Wprowadzenie do nowej encyklopedii getta Żydowskiego Instytutu Historycznego
 Moderator: Andrzej Zbikowski (Żydowski Instytut Historyczny)

1. **Maria Ferenc Piotrkowska** (Żydowski Instytut Historyczny): **Założenia projektu „Encyklopedia getta” w kontekście najnowszych badań nad gettem warszawskim i humanistyki cyfrowej**

2. **Katarzyna Person** (Żydowski Instytut Historyczny): **Elity getta warszawskiego przez pryzmat prac nad encyklopedią getta warszawskiego**

3. **Justyna Majewska** (Żydowski Instytut Historyczny): **Program badań przemian gospodarczych w getcie warszawskim na podstawie konspektów „Oneg Szabat”**
 18:45 Uroczysta kolacja.
 Restauracja „Opasy Tom”,
 ul. Wierzbowa 9

Dzień II
Wtorek, 19 listopada, Centrum Konferencyjne Zielna, Zielna 37 (piętro 6)

4. **Johannes-Dieter Steinert** (University of Wolverhampton): **Być dzieckiem i robotnikiem przymusowym w okupowanej Polsce: wspomnienia dzieci polskich i żydowskich**
 11:30 - 11:45 Przerwa kawowa
 Sesja 6.
 11:45 - 13:15
Polscy Żydzi a Związek Sowiecki, 1939-1941
 Moderator: Sara Bender (Uniwersytet w Hajfie)

1. **Daniela Ozacky-Stern** (Moshesh Archives/ Bar Ilan University): **Kibuc w Wilnie na początku okupacji niemieckiej w świetle dokumentów i świadectw**

2. **Vasyl Gulay** (Lviv Polytechnic National University): **Żydzi w Małopolsce Wschodniej na początku drugiej wojny światowej**

3. **Andrei Zamoiski** (Freie Universität Berlin): **„O piekle [jakie] miasta żydowskie doświadczyły w Polsce, zapewne już wiesz...”. Co ludzie w ZSRS wiedzieli o prześladowaniach Żydów w okupowanej przez Niemców Polsce (1939-1941)**
 13:30 - 14:30 Obiad
14:30-15:30 Zwiedzanie budynków Szpitala Bersohnów i Baumanów
 Sesja 7.
 16:00 - 18:00
Zintegrowane perspektywy badań nad historią getta warszawskiego
 Moderator: Hanna Węgrzynek (Muzeum Getta Warszawskiego)

1. **Anna Hirsh** (Jewish Holocaust Centre, Melbourne): **„Tego już nie ma ...”. Pocztówki z Warszawy, okupowana Polska 1939-1941**

2. **Daniel Reiser** (Herzog Academic College/ Zafat Academic College): **Wiara i przywództwo duchowe R. Szapiro w pierwszych miesiącach okupacji**

3. **Adam Puławski** (Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie): **Polskie podziemie wobec ludności żydowskiej Warszawy (1939-1941)**

Data publikacji: 2019-11-06

Data wydruku: 2021-03-16 22:54

Źródło: <https://mgw.mobilems.pl/arttykul/pierwsza-konferencja-naukowa-mgw/>